

**Туризм і рекреація в Україні
у воєнний та повоєнний час:
збірник матеріалів Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

м. Полтава 2024 р.

**УДК 338.48(477)(082)
Т87**

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів
Полтавського державного аграрного університету (протокол № 10 від 17.06.2024 р.).

Редакційна колегія

- **Безкровний Олександр Валентинович**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Шостя Анатолій Михайлович**, д. с.-г. н., старший науковий співробітник, декан факультету технологій тваринництва та продовольства, професор кафедри технології виробництва продукції тваринництва Полтавського державного аграрного університету;
- **Шевчук Сергій Миколайович**, д. геогр. н., професор, завідувач кафедри геоматики, землеустрою та планування територій, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Перерва Петро Григорович**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;
- **Шуканова Анжела Анатоліївна**, к. п. н., доцент завідувач кафедри географії, методики її навчання та туризму Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;
- **Каролоп Олена Олександрівна**, к. п. н., доцент кафедри професійної освіти, ресторанного і туристичного бізнесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;
- **Городянська Лариса Володимирівна**, к. е. н., доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанного бізнесу Київського національного університету технологій та дизайну;
- **Бражник Людмила Василівна**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Єгорова Олена Володимирівна**, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Туризм і рекреація в Україні у воєнний та повоєнний час: збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 28 червня 2024 р. Полтава : ПДАУ, 2024. 196 с.

До збірника матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Туризм і рекреація в Україні у воєнний та повоєнний час» ввійшли результати теоретичних та прикладних досліджень викликів, що стоять перед туристичною сферою України, та перспектив її розвитку у повоєнний час.

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

Ткачов Максим ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТУРИЗМУ І ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	140
Тютюнник Юрій, Ковтун Любов АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ КОМПАНІЇ	145
Тютюнник Юрій, Удовиченко Ірина, Федорченко Лілія ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ МУЗЕЙНИХ ЗАКЛАДІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	150
Усенко Світлана, Кузьменко Лариса АГРОТУРИЗМ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	153
Федій Олександр, Вішнікіна Любов СУЧАСНІ ВИКЛИКИ НАДАННЯ АВІАЦІЙНИХ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ У СВІТІ	158
Чернишенко Олена РОЗВИТОК МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ ВИТРАТ НА СТВОРЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПРОДУКТІВ	161
Шаповал Віктор ФОРМУВАННЯ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	166
Шевчук Сергій ТУРИСТИЧНЕ БРЕНДУВАННЯ УКРАЇНИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ ПОСТВОЄННОЇ МОДЕЛІ	171
Шейко Юлія ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА СТІЙКИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНИХ СИСТЕМ	177

Тютюнник Юрій Михайлович

к. е. н., доцент

Ковтун Любов Андріївна

здобувач вищої освіти ОС Бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ КОМПАНІЇ

На сьогоднішній день дохід туристичних компаній в Україні дещо зменшився, що пояснюється насамперед зниженням попиту клієнтів у зв'язку з ситуацією в країні. Причинами цього є низький рівень реальних доходів населення, неможливість певного кола осіб до виїзду за кордон та недоступність до багатьох курортно-оздоровчих місць нашої країни. Зменшення доходів туристичних компаній у свою чергу негативно позначається на фінансовому стані туристичних агентств та туристичних операторів.

Вагому роль в оцінюванні фінансового стану підприємств туристичного бізнесу відіграють показники ліквідності та платоспроможності. У науковій літературі дещо розмиті рамки між поняттями «ліквідність» та «платоспроможність», адже вони дуже схожі й одне поняття доповнює інше. Як зазначають О. С. Шуміло та А. С. Курочка, ліквідність – це здатність як найшвидше перетворювати активи в грошові кошти, а під платоспроможністю розуміють здатність підприємства погасити свої зобов'язання як найшвидше. Іншими словами, ліквідність – це швидке перетворення оборотних активів у кошти, а платоспроможність – це швидке погашення зобов'язань [4, с. 106-107].

На підставі інформації фінансової звітності [1, 2, 3] проведемо аналіз ліквідності балансу ТОВ «ТУРИСТИЧНА КОМПАНІЯ «АНЕКС ТУР» за 2021-2023 рр. (табл. 1). А1 – це високоліквідні, А2 – середньоліквідні, А3 –

низьколіквідні оборотні активи; П1, П2, П3 – відповідно найбільш термінові, короткострокові, довгострокові зобов’язання і забезпечення.

Таблиця 1

**Аналіз ліквідності балансу ТОВ «ТУРИСТИЧНА КОМПАНІЯ
 «АНЕКС ТУР» (станом на кінець року), тис. грн**

Група	Роки			Група	Роки			Надлишок (+) або нестача (-) платіжних засобів		
	2021	2022	2023		2021	2022	2023	2021 р.	2022 р.	2023 р.
A1	58161	40339	3748	П1	945756	676512	217189	-887595	-636173	-213441
A2	966846	693452	339579	П2	96391	89430	157390	+870455	+604022	+182189
A3	222	227	287	П3	-	-	-	+222	+227	+287
Σ	1025229	734018	343614	Σ	1042147	765942	374579	-16918	-31924	-30965

Отже, за період з 2021 по 2023 роки проглядається негативна динаміка щодо стрімкого зменшення високоліквідних активів, наслідком чого є неможливість покриття найбільш термінових зобов’язання і забезпечень. У 2021 році нестача високоліквідних активів становила 887595 тис. грн, 2022 році – 636173 тис. грн, а у 2023 році – 213441 тис. грн. Незважаючи на те, що сума нестачі платіжних засобів з кожним роком зменшується, покращення платіжної спроможності компанії не відбувається через скорочення грошових коштів та їх еквівалентів.

Середньоліквідні активи також мають негативну динаміку зменшення, але вони повністю покривають короткострокові зобов’язання і забезпечення. Так, у 2021 році надлишок середньоліквідних активів становив 870455 тис. грн, 2022 році – 604022 тис. грн, а у 2023 році – 182189 тис. грн. Що стосується низьколіквідних активів, то вони дещо зросли. У 2021 році їхній надлишок становив 222 тис. грн, 2022 році – 227 тис. грн, а у 2023 році – 287 тис. грн. Це пов’язано з тим, що дана компанія немає довгострокових зобов’язань і забезпечень.

Загалом туристична агенція кожного року має нестачу оборотних активів для покриття зобов’язань і забезпечень. Так, у 2021 році вона становила 16918

тис. грн, 2022 році – 31924 тис. грн, а у 2023 році – 30956 тис. грн. Незважаючи на те, що за середньо- та низьколіквідними оборотними активами має місце надлишок платіжних засобів, через великі суми найбільш термінових зобов'язань, відсутність поточних фінансових інвестицій та невеликі суми грошей, маємо нестачу високоліквідних активів. Тож, дана туристична компанія є абсолютно неліквідною, оскільки їй не вистачає високоліквідних оборотних активів, але її проміжна та загальна ліквідність знаходяться у межах норми, бо вона має достатню кількість середньоліквідних активів та не має довгострокових зобов'язань і забезпечень. Для поліпшення ситуації щодо оцінки ліквідності балансу необхідно нарощувати суму грошових коштів компанії.

З огляду на те, що ТОВ «ТУРИСТИЧНА КОМПАНІЯ «АНЕКС ТУР» має проблеми у характеристиках ліквідності балансу, необхідно перевірити наявність чи відсутність ознак її неплатоспроможності (табл. 2).

Таблиця 2

**Ознаки поточної, критичної та надкритичної неплатоспроможності
ТОВ «ТУРИСТИЧНА КОМПАНІЯ «АНЕКС ТУР» за 2021-2023 рр.**

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Довгострокові фінансові інвестиції, тис. грн	100	100	100
Поточні фінансові інвестиції, тис. грн	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти, тис. грн	58161	40339	3748
Довгострокові зобов'язання і забезпечення, тис. грн	-	-	-
Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн	1042147	765942	374579
Показник поточної неплатоспроможності, тис. грн	-983886	-725503	-370731
Коефіцієнт покриття	0,984	0,958	0,917
Коефіцієнт забезпечення власними засобами	0	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), тис. грн	37	4254	-15383

Аналізуючи ознаки неплатоспроможності, бачимо, що у 2021-2023 роках дана компанія має ознаки поточної неплатоспроможності, оскільки значення відповідного показника є від'ємним. Коефіцієнт покриття є меншим за 1, а

коефіцієнт забезпечення власними засобами – меншим 0,1 (через відсутність власних оборотних коштів значення приймається як 0). Отже, у 2021-2022 роках мали місце ознаки критичної неплатоспроможності. Оскільки у 2023 році компанія отримала чистий збиток у сумі 15383 тис. грн, неплатоспроможність сягнула надкритичного рівня.

Отже, ТОВ «ТУРИСТИЧНА КОМПАНІЯ «АНЕКС ТУР» станом на кінець 2023 року є надкритично неплатоспроможною, що у кінцевому результаті може призвести до банкрутства та закриття даної агенції. Через це працівники втратять робочі місця, а бюджет – платника податків. Тож, щоб цього не сталося, компанії необхідно досягти збалансованості між наявністю грошових коштів та величиною поточних зобов'язань і забезпечень. Цьому може сприяти розробка санаційного плану, в якому визначаються реальні шляхи збільшення суми грошових коштів та зменшення суми поточних зобов'язань. Цим може зайнятися як менеджмент даної компанії, або ж найняті фахівці, які, маючи професійний досвід у сфері антикризового фінансового управління, допоможуть зменшити витрати та примножити доходи.

У наш час туристичним компаніям складно втриматися на ринку туристичних послуг. Адже, спочатку пандемія стримувала людей їхати на відпочинок, через що агенції втрачали частину прибутків, а зараз доступ до значної частини туристичних, курортних та оздоровчих місць просто неможливий через окупацію близько 20 % території країни, постійні обстріли. Однак, є сподівання, що суб'єкти туристичного ринку, незважаючи на всі труднощі, впораються з існуючими проблемами, адже в Україні є чимало цікавих та неймовірних місць.

Список використаних джерел

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «ТУРИСТИЧНА КОМПАНІЯ «АНЕКС ТУР». Clarity project. 2022. URL: <https://clarity->

project.info/edr/34191244/finances?current_year=2021 (дата звернення:
03.06.2024).

2. Товариство з обмеженою відповідальністю «ТУРИСТИЧНА
КОМПАНІЯ «АНЕКС ТУР». Clarity project. 2023. URL: [https://clarity-
project.info/edr/34191244/finances?current_year=2022](https://clarity-project.info/edr/34191244/finances?current_year=2022) (дата звернення:
03.06.2024).

3. Товариство з обмеженою відповідальністю «ТУРИСТИЧНА
КОМПАНІЯ «АНЕКС ТУР». Clarity project. 2023. URL: [https://clarity-
project.info/edr/34191244/finances?current_year=2022](https://clarity-project.info/edr/34191244/finances?current_year=2022) (дата звернення:
03.06.2024).

4. Шуміло О. С., Курочка А. С. Ліквідність і платоспроможність
підприємства та методи їх аналізу. 2023. С. 105-111. URL: [https://www.business-
inform.net/export_pdf/business-inform-2023-4_0-pages-105_111.pdf](https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-4_0-pages-105_111.pdf) (дата
звернення: 03.06.2024).